

Eusko Ikaskuntzaren Manuel Lekuona Saria 2018

Hautagaia:

Paulo IZTUETA ARMENDARIZ

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

HAUTAGAIA AURKEZTEKO ARRAZOIAK / AURKEZPEN ESKUTITZA

Paulo IZTUETA ARMENDARIZ Euskal Herriari eta Euskarari bere bizia emaniko irakasle, ikertzaile, euskal idazle eta kultur eragile eskuzabala eta oparoa dugu.

Hara hemen bere aurkezpen laburra:

Paulo IZTUETA ARMENDARIZek Filosofia eta Soziologian **ezagutza akademiko zabal eta sendoak dituena** da. Bere titulu akademikoak Filosofian Lizentziatua eta Soziologian Doktorea, atzerriko Unibertsitateetan, Erroma eta Parisen lortuak ditu. Bere ibilbide profesionalean Politika, Hizkuntza, Erljio, Kultura eta Literaturaren arloak landu ditu, beti ere Soziologiaren ikuspuntutik begiratuta.

Orotara arlo horietan 42 liburu ditu argitaratuak, horietatik dozena bat elkar lanean. Bere argitalpen ugarien artean, **aipamen bereziak jaso dituztenak** dira horietako batzuk: *Marxisma eta nazional arazoa* (1974)/ *Marxismo y cuestión nacional* (1977), Jokin Apalategirekin batera egina eta oihartzun handia izan zuena eta bere garaian Gotzon Garatek Deustun oinarrizko erreferentzia bibliografiko bezala ezarri zuena; *Sociología del fenómeno contestario del clero vasco (1940-1975)/Sociologie du phénomène contestataire au Pays Basque Sud: l'exemple du clergé* (1981), Mathie Elgoyhenek, eta Wiliam J. Callahan-ek beren lanetan aipatzen dutena; ***Orixe eta bere garaia* (1991), 1.407 orrialdeko saiakera, obra hau, Espainiako Saiakera sailean Sari Nazionalerako hautatua izan zen.** (Urte horretan Emilio Lledo filosofoaren *El silencio de la escritura* saioak eraman zuen lehen saria (1992))

Hezkuntzaren sail espezifikoan eman ditu emaitza oparoak, aipagarrienak direlarik: *Hezkuntza, hizkuntza eta boterea Euskal Herrian* (2000); *Hizkuntza asimilazioa eta Hezkuntza sistema Euskal Herrian* (2016) eta *Euskal hezkuntza sistema nazionalaren inguruan* (2017). Hauek denak **oinarrizko liburuak dira gaur egun euskal curriculumaren** inguruko arazoak ulertzeko.

Baditu **sariak jasotako obrak** ere: Poesian *Herbestean* (1979), CAP, Irun Literatur Saria. Saiakeran *Intelligentsia kimatuaren orbelak* (1996), CAP, Irun Literatur Saria.

Ez bakarrik idazle, irakasle eta ikertzaile bezala, **kultur eragile bezala ere ibilbide luzea du egina.** Hasteko, gaztetan, Areatzako sakramentinoen **Arnas** (1959-64) aldizkaria zuzendu zuen 5 urtez. **Zabal** (1973-1977) aldizkariaren sortzaile eta lankide izan zen Iparraldean. Garai berean Ipar eta **Hegoaldeko Elkar** (1974) argitaletxearen sortzaile eta partaide ere izan zen. Kultur mugimenduen esparruan **EKB (Euskarazko Kultur Batzordea)** bideratzailea 1983an.

Bere ekarpenik handiena, 2000. urtean sortu eta bideratutako Utriusque Vasconiae argitaletxearena da. Ekimen kolektibo horretan parte hartu duten gehienak esparru akademikotik datozenak dira eta argitaletxearen filosofia izan da diskurtso unibertsala testuinguru partikularretik abiatuta lantzea, euskal kulturari espazio zabal eta berriak irekiz. **EHUK bere egin du 148 obra jasotzen dituen Bilduma, dohaintzan jaso.** **EHUK bere aitortza publikoa egingo dio Utriusque Vasconiae argitaletxeari.** Aurreikusia dagoenez, **2018ko irailaren 3tik aurrera 27 panelez osatutako liburu erakusketa egingo da eta irailaren 28an, berriz, ekintza akademikoa egingo da Fakultateko Paraninfoan Erretoretzako arduradun eta proiektu honetan parte hartu duten lankideekin.**

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

Paulo IZTUETA ARMENDARIZEk bere ekintza akademikoaz gain, **gizarte mailan ere proiektio zabala** izan du: liburu eta artikulua akademikoetatik aparte, presente egon da herri-ekimenetan, prentsa idatzian, irratsaioetan, telebistan, mahainguruetan, hitzaldietan, etab.

Aipatzeko ere Paulo Iztueta Armendarizek **MANUEL LEKUONA** handiarekin zuzeneko harremana izateko aukera ere izan zuen.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

HAUTAGAIAREN CURRICULUM VITAE

TITULU AKADEMIKOA

Paulo Iztueta Armendariz

Berastegi, 1941

Filosofian Lizentziatua Erromako Angelicum Unibertsitatean (1969)

Soziologian Doktorea Paris VIII Unibertsitatean (1976)

UZEIko lankidea 11 urtez (1976-1988)

EHUko irakasle titularra eta ikertzailea Donostiako Pedagogia Fakultatean 18 urtez (1988-2006).

Erretiratuz gero, UHEZIKo masterretan eta Bergarako UNEDerko ikastaroetan hitzaldiak.

BIZIBIDE PROFESIONALA

Erbestetik 1976an itzuli eta, beste lankide batzuekin batera, xedetzat ikerketa soziologikoak egitea zuen "Gizeko" taldean arituko da. Baina ekimen bizitza laburra izan zuen. Urte beren Donostian lehen urratsak ematen dituen eta Jakin-ekoei bultzatzen duten UZEIren (Unibertsitate Zerbitzuetako Euskal Ikastetxea) proiektuan parte hartu eta taldeko izateko deia hartzen du, berak gogoz onartzen duena. Erakunde honetan hasten da bere lehen ibilbide profesionala, hamabi urtez (1976-1988) luzatuko dena. Hurrengo lanpostua EHU izango du, hamar urtez (1988-2006), jubilatuta arte, luzatzen dena. Irakaskuntzan eta ikerkuntzan emango ditu urte horiek, oso berea duen Hezkuntzaren Soziologiaren sailean.

Banan-banan aipatuko dira erakunde batean zein bestean egindako ekarpenak.

UZEIko lankide (1976-1988)

UZEI Donostian sortu zen 1977an, Jakin taldekoen eraginez. Joseba Intxausti izan zen lehen zuzendaria. zen Elkartearen berri ematen eta gidatzen zuena. Bera zen proiektu honen sortzaile eta eragile nagusia eta Elkarteko lehen zuzendaria. Bere helburua euskararen corpus-a modernizatzea, eta horretarako lexiko tekniko-zientifikoa lantzea zen. Laburki esanda, izenak berak dioen bezala, euskarazko unibertsitatearen hizkuntz azpiegitura lantzea, batez ere, maila lexikografikoan. Honen defizitak handiak ziren 1970eko hamarkadan eta hutsune hori betetzera zetorren. Orokorrean esanda, euskal kulturgintzan zebiltzanen eskeari erantzun nahi zion UZEIk, bete egitekoa gehienbat irakaskuntza eta komunikabideetan ezarri.

Hiztegi berezituetan, hots, tekniko-zientifikoetan mamitu izan da UZEIren jarduera nagusi eta espezifikoa. Edukiari dagokionez, hiru motatako hiztegiak bereizten ziren: linguistikoak, terminologikoak eta

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

entziklopedikoak. Ez baita berari dagokiona hiztegi linguistikoa lantzea, Euskaltzaindiarena baizik, azkeneko bi mota hauek lantzeraz mugatu da, bereziki. Egituraren aldetik garbiki bereizten dira, baina elkarri oso loturik daude: terminologikoak lexiko eleaniztuna aurkezten duen bitartean, entziklopedikoak sail espezifikoari dagozkion gaiak lantzen ditu, garrantziaren arabera, artikulua hiru mailatan sailkatuz: lehen mailakoak, bigarrenakoak eta hirugarrenakoak. Gaien garapenean agertzen diren kontzeptuen ordaina lexiko aniztunean aurkitzen da. Hori da UZEIko hiztegi tekniko-zientifikoaren berezitasuna, normalean bi tomatan ematen dena, batean lexiko aniztuna eta bestean gorputz tematikoa. Hiztegi terminologiko horretatik joango da terminologi bankua aberasten, sistematizatzen eta kodetzen. Egia da, terminologia izan, hizkuntzalaritzari lotua da, bana zientzi adar guztietara irekia denez gero, oso espezifikoa da bere edukian eta trataeran, hizkuntzalarien eta adituen elkarlana eskatzen duena.

Gizarte Zientzien sailean aritu nintzen arduradun bezala, hiztegiak planifikatzen, talde-lanak osatzen eta testuak zuzentzen. *Politika Hiztegia* I eta II 1980an argitaratu zen, *Filosofi Hiztegia* I eta II 1987an. Baina tartean, batez ere irakaskuntzan zeuden premiei erantzutearren, lehendik dezente aurreratua zegoena bukatu eta *Filosofia: Lexikoa* argitara eman zen 1982an, hitzaurrean nioen bezala, era berezi batez behin-behinekoa zela aitortuz. Testugintzan, berriz, *Filosofian*, UBI I-II-III eta BBB I-II-III prestatu nituen eta 1983-84. urteetan argitara eraman. Hiztegi gehienek organigraman zuzendari, zuzentzaile eta koordinatzailearen izenak aipatzen badira ere, nahiz horietako bakoitzak bere egitekoa izan, praktikan saileko arduradunak eramaten zuen zamarik handiena edo, zuzenago esateko, ia osoa. Nik egiazki eskertzen dut *Filosofia Hiztegia/2* izeneko gorputz tematikoan Xabier Andonegiren zuzendaritzarekin kontatu izana eta, orobat, *Politika Hiztegia/2* izeneko gorputz lexikalean Xabier Kintanaren partaidetzarekin. Ohore dut elkarrekin lanean egindako aste osoan zehar gure etxean aterpe hartu izana. *Politika Hiztegia* eta *Filosofia* hiztegien prestakuntzan Xabier Kintana hizkuntzalariaren eta Xabier Andonegi filosofoaren laguntzarekin kontatu nuen.

Curriculum bibliografikoan Hizkuntzaren Soziologiaren sailean datoz zehaztuak UZEIko nire ekarpenak.

EHUn irakasle eta ikertzaile (1988-2006)

Euskal hiztegi zientifikoan lanketan UZEIn jardun ondoren, hurrengo urratsa han lortutako esperientzia unibertsitate munduan praktikan jarri izan zen. Honela, 1988an EHUn sartzean, nire bigarren ibilbide profesionala hasten da, Hezkuntzaren Soziologiaren sailean, arlo bikoitza – irakaskuntzarena eta ikerkuntzarena-, landuz, euskaraz eta gaztelaniaz, beharren arabera.

Irakaskuntzaren sailean, euskaraz, ikasgai hauek eman nituen: *Pedagogía Garaikidea/Pedagogía Contemporánea* Pedagogiako 1. mailan 1988-1995 epealdian zehar, euskaraz eta gazteleraz; *Hezkuntzaren soziología* Pedagogiako 2. mailan 1990-2006 epealdian zehar, euskaraz; *Hezkuntza Politikaren Legeria* Pedagogiako 3. mailan 1995-2000 epealdian zehar, euskaraz; *Gizartea eta kultura Euskal Herrian/Sociedad y cultura en el País Vasco* Gizarte-Hezkuntzako 1. mailan 1995-2006 epealdian zehar, euskaraz eta gazteleraz. Horiek oinarritzko ikasgaietan, eta hautazkoetan, berriz, beste hau: *Etnometodología eta hezkuntza*, Pedagogiako 1. mailan 1995-2000 epealdian zehar, euskaraz. CAPen (Curso de Aptitud Pedagógica) *Hezkuntzaren Soziología* irakatsi nuen 1992-95 eta 2003-2004 ikasturteetan, euskaraz. Ikasgaiarik maiteenak azken hori eta *Gizartea eta kultura Euskal Herrian* izan dira.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

Landu eta argitaratutako liburu eta artikulu akademikoak zerrendaturik datoz gaien eta kronologiaren arabera curriculum bibliografikoaren sailean, berdin zuzendutako doktore tesien zerrenda. Hor ageri da ikerketari, oro har, eta ikertzaile berrien prestakuntzari eman zaion garrantzia.

ZEHARBIDEZKO GAI SOLTE BATZUK.

Hemen hainbat sailetan eta denboraldi desberdinetan egindako saioak aipatzen dira, hala nola filosofian, literaturan, itzulpengintzan, ahaztu gabe, hainbat libururi egindako hitzaurreak eta epilogoak –bereziki pedagogia sailean-, han eta hemen emandako hitzaldi akademikoak zein herritarrak, parte hartutako mahai-inguruak, argitara gabe dauzkan lanak, bukatuak eta erdibukatuak.

FILOSOFIAZ

Areatzako sakramentinoen *Arnas* eta Arantzazuko *Jakin* aldizkarietan argitaratutako artikulu batzuk ere badira, eliza ikasketak egiten jardundako garaioak, nolabait sail erdifilosofiko erdiliterario erditeologikoan sar litezkeenak, eta alfabetatzen kutsu nabaria dutenak. Artikulu horiek, kezka ideologikoekin batera, luma trebatzeko ardura ere berekin zeramaten. Erdaraz alfabetatuak izan ginenontzat urrats hori eman beharrean geunden euskara goi mailako kulturaren trebatzeko. Garai hartako pedagogia erlijiosoaren eskakizun nagusietako bat zen hori, pastorgintzan oinarritzen zena. Dozena bat artikulu edo, horrelakoak izango dira. Orduko lanetatik bat aipatzekotan “Sokrate aurreko filosofia” izeneko saioa aipatuko nuke, *Jakin-ek Filosofiaren kondaira*-n (I, 1965, 9-44) argitaratua.

LITERATURAZ

Zabal aldizkarian badira bi artikulu edo argitaratuak, garai hartako gaurkotasunaren lekuko. Lehenak “Soljenitsyne” (6, 1973, 37-40) zeraman izenburutzat. Erbestetik Errusiako iraultza handiaren krisia salatu zuen ahots kritikoa zen berea, Nobel saria irabazi zuena. Beste bigarrena, “*Eleberria ziztagarria: Hil ala bizi*” (5, 1974, 37-40) zen, kartzelatik zetorren ahots errea, gordina, iraultzailea, euskara mardulean idatzia. Ezizenez “Larraun” zeraman egilea Xabier Amuriza zen.

Bestalde, Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialak 1978an antolatutako Urantzu Hiria Literatur Sarietan *Herbestean* (1979) poema saritu zuten eta harez gero Kutxarekin lankidetzan jarduteko eta gutxienez 30 urtez Literatur Sariketa horietan, noiz ipuinaren, noiz saioren noiz nobelaren sailetan, mahaikide izateak literaturaren gorabeherak hurbiletik segitzeko zorte paregabea eman dit. Urte berean *Ibiltari* poema liburua argitaratu zen Juan Mari Lekuonaren hitzaurrearekin.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

ITZULPENGINTZAZ

Lehen itzulpena, argitara gabea, Michel Quoist-en *Prières/Otoitzak* (1954) liburua izan zen, Luis Mari Mujikarekin batera landua. Gero enkargua egindako itzulpenak etorri ziren: Sopena argitaletxearen *Diccionario Infatil/Haur Hiztegia* (1980) izan zen, GAKen “Albumes infantiles” bildumakoak urtero-urtero, lau bederen bai: *Gipuzkoako arrainak* (1982), *Gipuzkoako ermitak* (1983), *Gipuzkoako harriak, mineralak eta fosilak* (1984) eta *Gipuzkoako basa-landareak* (1985) eta, bilduma horretatik aparte, *Txakolina* (1985). Horiez gain, 1979-1981 eta 1982-85 epealdietako Kutxa beraren *Urteko Txostenak* ere itzuli nituen eta beste hainbat, 1980-1987 epealdian zehar, Gaztetxoek Elkarteko *Atoz* eta Harreman Publikoetako *CAP Noticias* aldizkarietan. Azken hauetan itzultzailearen izenik gabe. Arabako Foru Diputazioak ordainduta, Gotzon Nazabal, Fernando Mendizabal eta hiruon artean *Arabako nekazal arkitekturaren inbentarioa* (1985), II, itzuli genuen. *Jakin*-entzat eta UZEIrentzat egindakorik ere bada. Horiek denak ordaindutako itzulpen-lanak izan dira.

Baina horiez gain eta guztien gainetik, Emile Durkheim-en *Éducation et sociologie/Hezkuntza eta soziologia* (1993) eta Manuel Olasagastiren *Otras noticias de Dios/Jainkoaz beste berri batzuk* (2008). Edukiaren kalitateak eraginda egindakoak dira.

HITZAURREAK

Kritika literarioaren sailean sartzekoak dira, besteak beste, *Jakin*-en argitaratutako “Jose Austin Arrietaren literatur lanak” 1995, 86, 41-63), Luis Mari Mujikaren *Urdin eta Burdin/Azul e Hierro* (1965) eta *Barne ibilkerak* (2001) poema liburuei, Luis Baraiazarraren *Jon Lopategi, bertsozko mezularia* liburuari egindako hitzaurreak eta, bereziki, Orixeren *Idazlan Guztiak* bildumako liburuki bakoitzari egindakoak. Besteok hezkuntzaren sailekoak dira, zehazki hauek: Begoña Bilbaoren *Curriculuma eta kultura Euskal Herrian* (2003), Karmele Perez Urazaren *Curriculuma eta testuliburua Euskal Herrian* (2004), Gurutze Ezkurdiaren *Curriculuma eta ingurunea Euskal Herrian* (2004), Begona Bilbao, Gurutze Ezkurdia eta Karmele Perez egileen *Euskal curriculuma ala euskal dimentsioa curriculumean?* (2004), eta, azkenik, Angel Irigorasen *Hezkuntzaren lekuko batzuk. Zegama 2011* liburuari egindakoa. Lehen lau liburuak, izenburuetan ikus daitekeenez, euskal curriculumaz dihardute dira.

HITZALDIK ETA MAHAI-INGURUAK

Unibertsitate-esparrutik at, UZEIk, Udalek, Herria 2000 Elizak, Ikastolek edo herri-mugimendu desberdinek antolatutako hitzaldi eta mahai-inguruetan hizlari izateko aukera izan dut. Hitzaldi gehienak, halere, UEUK antolatutakoetan eman izan ditut, sorreratik hasita, Donibane Lohizunen eta Iruñean, 1973-1990 epealdian zehar, ia urtero. Zortziren bat hitzaldi eman nituen, horietako batzuk *Uztaro* aldizkarian argitaratu izan direnak.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

KULTUR ERAGILE

Kulturgintzaz diharduen zati honetan, egileak sortu eta bideratu dituen kultur plataformak hartuko dira kontuan. Arnas, Zabal eta Zehatz aldizkarietan, Elkar eta Utriusque Vasconiae argialetxeetan eta EKB kultur mugimenduan izan duen zuzeneko partaidetza eta horietan egindako ekarpena aipatzen dira hemen, nolabait euskalgintzaren esparru soziolinguistikoa sartzen direnak.

ARNAS (1959-1967)

Areatzako sakramentinoen aldizkari hau 1959an argitaratu zen, Urretxuko ikasle pasiotarren *Laiaketan*, Oñatiko laterandarren *Erein*; Begoñako karmeldarren *Gogoz*, Oliteko frantziskotarren *Gure Izarra* ikasle aldizkariekin batera kontuan hartu beharrekoa, belaunaldi hori izango baita alfabetatzearen eta euskara batuaren sozializazioa ekarriko duena. Bost urtez zuzendari lanak egin nituen, 1964an Madrila joan nintzen arte. Epealdi horretan egin nituen zuzeneko ezagutzak Aita Onaindiarekin, Jokin Zaitegirekin eta Joan San Martinekin eta, tradizioa eten ez zedin gerra aurreko belaunaldiarekin, ahalegindu ginen harremanak sendotzen.

ZABAL

Aldizkari honi buruzko gorabeherak eta xehetasunak jadanik azalduak ditugu *Erbesteko euskal pentsamendua* (2001), *Euskal pentsamendu berritzailearen sorrerak. ZABAL. Testu hautatuak* (2015) eta *ZABALen isuria (1973-1976)*. *Ezker abertzalea paradigma berrien aurrean* (2015) liburuetan. *Zabal* bere jatorrian *Euzko Gogoa*-ren tradizioari jarraipena ematera zetorren, euskarari garapen akademikoa eskainiz eta diskurtso unibertsala testuinguru partikularretik abiatuta eraikiz eta, bide batez, euskal pentsamendua gizarte sekularatuan kokatuz. Asmo horien ametsetan sortu zen eta ibilbide oparoa egin zuen bere lau urteko ibilaldian.

Paristik itzulian Hazparden nengoela, abiarazi nuen asmo hori, Frantziako legeriaren aurrean zuzendaritza eta kudeaketa administratiboan Beñat Oihartzabal, Kattalin Idiart, Gexan Alfaro eta Battita Lartzabalen izenak agertzen direlarik. Lankidetzak Iparraldeko eta Hegoaldeko lankideek osatzen zuten. Lankide oparoenen artean, Jokin Apalategi, Jean Louis Davant, Mikel Urteaga, Paulo Iztueta, Gexan Alfaro, Jose Manuel Odriozola, Katalin Idiart, Battita Lartzabal, Piores Xarriton, eta, aurkitzen dira. Lankideak belaunaldi berrikoak dira, 25-40 urte bitartekoak, 34 lankidetatik 14 Iparraldekoak.

Baina *Zabal*-en garrantzia ez da hor bukatzen, lehen esperientzia honetatik sortzen baita Iparraldeko eta Hegoaldeko Elkar argialetxeari bide emango dion proiektu berriak.

Erbestetik itzultzean, 1976an, itzali egin zen *Zabal* hemeretzi zenbaki atera eta gero. Horren oinordeko bezala sortu zen *Zehatz* aldizkaria Donostian, haren ildotik edo, Hegoaldean hastera zihoan trantsizioko egoera politiko eta kultural berrira moldatzeko asmoarekin. Jesus Mari Larrazabal izan zen aldizkari berriaren sustatzaile nagusia eta ni ere erredakzio-kontseiluan nengoen beste batzuekin batera. Ez zuen jarraipenik izan, euskarri ekonomikorik izan ez zuelako. Zorte hobea izango dute babes publikoaren

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

laguntzari esker argitaratzen diren egungo unibertsitate maiako aldizkari espezializatuak, besteak beste, *Uztaro*, *Tantak* eta *Gogoa*-k.

ELKAR

Lehendik zeuden argialetxeak indarrean zeuden: *Itxaropena* eta honen euskarazko *Kuliska Sorta* (1952), *Auñamendi*, *Enciclopedia Vasca* (1967), *Txertoa* (1967), *Sociedad Guipuzcoana de Ediciones y Publicaciones* (1968) elebidunak, eta euskarazkoetan 1960ko hamarkada-bukaeran sortutakoak, hala nola, *Gordailu*, *Lur*, *Irakur Sail*, *Etor*, hauek 1969an, eta *Jakin Sorta* (1971) eta *Gero* (1973). Elkar-en ildo editoriala, ordea, ez zihoan horien bidetik. *Zabal*-en ikuspegiarekin lerrotatua joango zen argialetxe bat nahi genuen eta horrek eraman gintuen jadanik Iparraldean bideratua zegoen argialetxea biziberritzea Hegoaldeko txertoarekin. Horrela ulertzen da *Zabal* aldizkariaren eta Elkar argialetxearen proiektuak zergatik etorri ziren bata bestearen ondoren edo, bestela esanda, nola bata besteari bidea ireki zion, beti ere kulturgintzaren norabidea ikuspegi beretik hautemanen. Argialetxe berri baten proiektua buruan genekarrenok jadanik 1970eko hamarkada-hasieran hasiak ginen lehen urratsak ematen, *Zabal* aldizkariaren jardutean esan bezala, Iparraldeko erbestealdian, frankismoak euskal pentsamendu berria, sekularizatua, sozialista eta euskaltzalea bahitua zeukan garaian, hain zuzen. Ordukoa da euskal pentsamendua euskaraz eta bertatik lantzeko proiektua asmatu eta bideratzeko proiektua, martxan Irati argialetxearekin jarri genuena 1974an, Hendaiako Mugalde-n inprimatutako *Marxismoa eta nazional arazoa Euskal Herrian* liburuarekin.

Goian aipatu dugun liburu horren kontraportadan datorren testuak ezin garbiago erakusten du zein ziren Irati argialetxearen xede nagusiak: saiakerak argitaratzea eta ahalegin horretan bere hegoak Iparraldera eta Hegoaldera zabaltzea, Irati mendilerroak bere urak itsaso bietara hedatzen dituen bezala. Irati-ren lehen liburu horretan beste bi bidean zirela iragartzen zen: *Aberri-borroka eta klase-borroka* eta *Herria: Politika eta kultura*. Honek ezin argiago adierazten du asmoetako argialetxe hori bide autonomoa egiteko bokazioarekin jaino zela, idazleek beren saiakerak argitaratzeko zeukaten beharrak eraginda, Hegoaldeko zentsuratik aparte.

Elkar Hegoaldean finkatuz geroztik, bere ibilbide editorialean, hasierako jarrera militanteari enpresa etekinarena nagusi zela eta etekinen iturri oparoa aurkitu zuela irakaskuntzaren alorrean –bereziki, Ikastolen munduan-, eta euskal kantagintzak izan zuen garapen ikusgarrian. Eta horrela, euskal pentsamenduaren lanketa, bere helburu lehena, baztertuta geratu zela. Gauza jakina da, 2010eko urte-hasieran, Deustuko Unibertsitatea euskal pentsamendua lantzeko idazle prestatuen bila zebilela eta asmo hori bideratzeko Elkar-era jo zuela. Eskaintza, antza, Zelaiaren bidetik zetorren. Elkar argialetxeak sail horretan ez baitzuen ezein azpiegitaririk, ez bildumarik ez ezer antzekorik, saio solte batzuk besterik, lankidetzaren eske UEUra jo zuen. Honi berak proposatutako gaiak lantzeko egile trebatuak eskatzen zizkion. Proiektua finantzatua zenez gero, arras interesatua zegoen, baina UEUk 2010eko otsailaren 26an egindako bileran ezezkoa eman zion Elkar-ek egindako proposamenari. Honek zer adierazten duen? Saiogintza akademikoa espezifikoki beste nonbait landu dela, bereziki UEUn, eta Gaiak jada desagertuan eta Utriusque Vasconiae argialetxeetan.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

UTRIUSQUE VASCONIAE

Utriusque Vasconiae argitaletxea 2000. urtean sortu genuen Jokin Apalategik eta biok. Esan bezala, Elkar-ek betetzen ez zuen hutsune bat betetzeko asmoz.

Euskal kulturaren inguruan mugitzen den hainbatentzat, gehienentzat ez esatearren, ezezaguna egiten da izenburu hori. Gehienek lanak izaten dituzte ahoskatzen eta onartzekoa da izena ez dela beharbada komertzialegia. Baina badu bere esanahi sinboliko handia, *Zabal* aldizkaria sortzerakoan izan genuen asmoarekin bat egiten duena. Euskal Herria, kulturaren eta hizkuntzaren aldetik bederen, bere osotasunean hartzea zela xedea, Iparraldekoen eta Hegoaldekoen elkar-lana aintzat hartuz. Azken batean, Arnaud Oihenartek bere *Notitia Utriusque Vasconiae, tum Ibericae, tum Aquitaniae*-rekin desiratzen zuen xede bera genuen. Oroimen historikoan presente dago sinbolismo hori. Izen honek adierazten du *Zabal* eta *Elkar* berritua sortzean izandako xede berberak berrartzen dituela Utriusque Vasconiae-k, sortuak izan zireneko iturrietara doala. Hasierako proiektu hura, ez bakarrik beharrezkoa, bideragarria ere badela frogatu nahi izan dugu. Noski, berragerpen honen gibelean, trantsizioz geroztik euskal kulturaren industrian nagusitu den praktika merkantilistaren kontrako erreakzio bezala sortua da, aditzera emanez, oraindik ere, gauden egoeran egonda, euskarazko kultur produkzioa -bereziki fikziozkoa ez dena-, militantismo-jokabide handi baten beharrean dagoela.

Hamalau urteko bere ibilbidean ehun eta berrogeita zortzi inguru argitaratu ditu eta Giza eta Gizarte Zientzietan ireki gabe edo gutxi landuta zeuden 14 sail berezi ireki ditu: *Bila*, *Kritika Literarioa*, *Egunero* irakurtzen delako, *Euskarriak*, *Ideiak*, *Saiakera*, *Gutun-Sorta*, *Oroitzapenak*, *Baterako Argitarapena*, *Ensayo*, *Solas Literarioak*, *Fundamentos*, *Ahozkoak* eta *Narrativa*.

Argitaletxe honen aukera euskal pentsamendua lantzea izan da, eta da, gehienbat maila akademikotik begiratuta. Betiko konbentzimendua zen euskal gaiak bertatik begiratuta eta bertako hizkuntzan pentsatuta burutzen ez badira, bertakoa atzerriko iturrietatik edanez eta atzerrikoen begiz irakurtzen eta oldozten jarraituko dugula. Ez dugula inoiz lortuko geure arazoak bertatik eta geure begiz ikusi eta aztertzea. Geureak pentsamendu arrotzia izanez segituko duela, pentsamendu unibertsaletik partikularerako labirintoan galduta gabiltzalako. Ezingo dugu geure diskurtso propioa eraiki, nagusiki eta etengabe kanpoko iturrietatik edanez gatozelako. Nonahiko eta nolana hiko iturriak beharrezkoak ditugu, baina datorkiguna, irensten duguna, aberasgarri izan dakigun eta arrotzi ez gaitzan, ezinbestekoa da, geure ikuspegitik begiratuta digeritzea. Kultura berri baten, politika berri baten, hizkuntz politika berri baten, ekonomi eredu berri baten, gizarte-egitura eredugarri baten bila gabiltza, hori da gaur aldarrikatzen dena. Laburki esanda, eraiki nahi den Euskal Herri imaginarioak lehen eginkizunetako bat du diskurtso berri baten beharra birpentsatzea eta, fikzio-mundutik harago, euskal pentsamenduaren oinarriak bota eta euskal gizarte eraldatu baten eraikina solairuz solairu altxatzen joatea bere jakintza-alor guztietan.

Ekinaren ekinez, Utriusque Vasconiae-k, bere urrian, lankidetza hautatua bereganatzea lortu du, pentsalari-andana polita, luma trebatu eta airosoak euskal idazle klasikoan ildotik, UZEIk eta UEUK irekitako normalizazio-bidetik. Gehien-gehienak bizibidez eta bokazioz unibertsitateko euskal irakasle eta ikerlariak dira. Poliki-poliki idazle-multzo heldu baten prosa akademikoa lantzen ari da, horrelako idazketak eskatzen duen zehaztasuna, argitasuna eta dotorezia kontuan hartuta. Pozgarria da jadanik hirurogei eta hamar inguruko idazle-talde batekin kontatzea, guztiak akademikokoak eta bere gaian adituak direnak. Honetan datza, besteak beste, argitaletxe txiki honen berezitasuna.

Oraingoz bederen bere osasun onari eusten dio. Etorkizuneko bego ikuskizun, euskararen zeruan noiznahi estaltzen baitu hodei beltzak eguzki-izpia. Garbiago daukana da askotan, edo gehienetan, arazo berriek sustrai zaharrak dituztela eta horiei aurre egiten guztientzat aski lan badagoela. Euskararen

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

unibertsoa eraikitze-lanetan ikusten dut, enpresa horretan sinesten dutenekin orpoz orpo ekimen betean. Esparru akademikoan ere bere onarpena irabazi du. Lehenik, argitaletxe indexikatuen artean, Hego Euskal Herriari dagokionez, bi baino ez dira aurkitzen, EHU eta Utriusque Vasconiae. Eta bigarrenik, Utriusque Vasconiae argitaletxeak bere bilduma osoaren dohaintza egin dio EHUri eta honek, bere obra nagusizat onartuz, digitalizatu eta nonahiko unibertsitate sarean zabaltzeko ardua bere gain hartu du. Onarpen publiko baten keinua.

EKB (Euskarazko Kultur Batzordea)

Prentsan Kultur mugimendu hau ofizialki Bergaran 1983an sortu zela esatera mugatzen bada ere, ordurako abiatua zen kultur mugimendu hori, Paulo Agirrebaltzategi eta Paulo Iztueta sortzaile eta bultzagileei esker.

Egia da, bai, EKB edo honen antzeko zerbait sortzeko asmoak ez zirela erabat berriak. Bere historiaurrean zeuden 1976an euskararen ofizialtasuna eskatuz egindako agiria eta sinadura-bilketa, urte berean UEUK bultzaturik Durango egindako batzarra, euskal kultur talde eta elkarte desberdinak elkartzeko egindako bilerak, eta abar. Alabaina, kronika horretan aipatzen ez dena da, EKB sortzera eraman zuen faktore eragileetako bat, hurbilena, Koldo Mitxelenak UZEIri egindako erasoaldian euskal instituzioek erakutsitako epelkeria izan zen. Garai hartan, euskalgintzaren alorrean gogaideak izateaz gain, UZEIko lankideak ere baginen eta sarritan hitz egiten genuen, Koldo Mitxelenaren salaketaz geroztik batik batik, herri-mailako kultur erakundeetan nabarmentzen zen ahuleziaz eta zeuden kultur elkarten indartzeaz. Euskararen kontrako indarrak ere plazaratzen hasi ziren, gaztelaniadunen eskubideak euskaldunen parean edo gorago jarritz. Bestalde, herri-mugimenduen emaitza kolektiboa izandako Ikastolen Konfederazioa ere erakunde organikoen finantza babesean eroso sentitzen hasia zen, esku batekin handik diru publikoa jasoz eta bestearekin herriari eskatuz.

EKB elkartua plazaratu aurretik,, prestaketa-lanak egiten hasiak ginen orduan indarrean zeuden kultur eragile eta elkarteekin harremanetan jarritz. Hain zuzen ere, kultur indarrak oro batu eta koordinatzeko asmoarekin sortu genuen elkarte hori, murgildurik geundeneko egoera nahaskor hartatik atera eta euskarazko kultur plataformak indartzeko xede garbiarekin, hain zuzen ere. Hasierako proiektua mamitu eta gero etorri zen elkarte berriaren Bergarako aurkezpen publikoa. Euskal kulturgintzan zihardutenen ahotza izan nahi zuen, oro-hartzailea eta zabala baina, aldi berean, errebindikatzailer eta salatzailea. Garai hartan bere inguruan berdinek ez zuen erakunde bat zen EKB. Agian, hurbilekoenak Katalunian “Criada” eta etxean “Euskal Herrian euskaraz” izan zitezkeen.

EKB bideratu eta gero, euskalgintzan zeuden kultur talde eta elkarte gehienak koordinatzea lortu zenean, materialak bildu eta plangintza orokorrerako urratsak emateari ekin zitzaion. Saio honen emaitza izan zen *Jakin* aldizkariak 1985eko bere 34. zenbakian argitaratutako *Euskararen Plangintzarako oinarriak* izeneko txostena. Zerbait berria zen, zegoen egoera deskribatzen zuena, eraldakuntzarako filosofia bat zekarrena, zereginak eta epeak finkatzen zituen. Txosten horren egile-izenik ez baitator, esan dezadan Kike Amunarriz, Paulo Agirrebaltzategi eta Paulo Iztueta izan zirela eta bakoitzak bere alor espezifiko landu zuela. Hor finkatuak geratu ziren euskarak sail guztietan, irakaskuntzan bezala maila administratiboan ere, bere normalizaziorako bidean eman beharreko urratsak. Maila teorikoan bederen, EKBren baitan aurrerapauso garrantzitsu bat markatzen zuen. Euskararen egoeraz eta etorkizunaz azalpenak eman eta gero, aterabideak proposatzen zituen.

Jakin-eko argitalpen kolektibo hori burutu eta laster, 1986. urtean zehar, EKBko militantziatik aldentzen joan zinen, nahiz bertako kidea izanez segitzen nuen. Arrazoa? Hasierako helburua baitzen

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

instituzioak eta herri mugimenduak ahalegin komun batean elkartzea, erakundeek herri mugimenduari gain hartzen ziotela iritzirik, hainbat militante aldendu egin ginen. Haren heriotzatik sortuko da 1997an Euskararen Gizarte Erakundeen Kontseilua, euskal kulturgintza subentzionatuaren bidetik.

CURRICULUM BIBLIOGRAFIKOA GAIEN ARABERA

---

1. POLITIKAREN SOZIOLOGIA

Liburuak

- (1974): *Marxisma eta nazional arazoa Euskal Herrian*, Zabal, Baiona, 148 or. Jokin Apalategirekin batera.
- (1977): *El marxismo y la cuestión nacional vasca*, Itxaropena, Zarautz, 247 orr. Jokin Apalategirekin batera (*Marxisma eta nazional arazoa Euskal Herrian* jatorrizkoaren itzulpena Paulo Iztuetak egina).

Artikuluak

- (1988): "Nazio-arazoaren pedagogia: Irlandatik Euskal Herrira", *Uztaro*, 27 zk., 19-32 orr.
- (1996): "'Herria2000 eliza: Inkesta", *Herria2000eliza*, 1996-12-31.
- (1987): "Hitzaurrea", in Paulo Iztueta (zuz.): *Filosofias/1, Hiztegia*, UZEI/Elkar, 13-25 orr. (Hitzaurrearen bukaeran, sinadura gisa "1986ko azaroaren 24ean, Filosofi Zuzendaritzak" dator, baina Paulo Iztueta da horren egile bakarra).
- (1974): "Altzürükuri ohar batzu", *Zabal*, 8 zk., Baiona, 18-20 orr.
- (1975): "Bretania-Handiko herriak", *Zabal*, 13 zk., Baiona, 14-19 orr.
- (1975): "Irlanda kolonizatua", *Zabal*, 13 zk., Baiona, 20-33 orr.
- (1977): "Eire/Irlanda", *Jakin*, 2 zk., Arantzazu/Oñati, 72-79 orr.
- (1980): "Autodeterminatzeko eskubidea", in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 55-65 orr.
- (1980): "Integrazioa", in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 263-264 orr.
- (1980): "Kastrismoa", in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 304 orr.
- (1980): "Migrazioa", in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 364-367 orr.
- (1980): "Nazioa", in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 372-383 orr.
- (1980): "Stalinismoa", in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 471-472 orr. (1982): "PNV eta EE abertzaleak adl dira?", *Egin*, Hernani, 1982-10-17.
- (1984): "Marxismoaz mahaingurua", *Jakin*, 30 zk., 94-110 orr. (Jokin Apalategi, Beltza eta Karlos Santamariarekin batera).
- (1985): "Autonomía, independencia, derecho de autodeterminación y democracia", in Colectivo Herria 2000 Eliza: *Autodeterminación de los Pueblos: un reto para Euskadi y Europa*, I, Herria 2000 Eliza, Bilbo, 392-403 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

(1992): “Boterea Niccolo Machiaveli baitan”, *Uztaro*, 5 zk., 151-179 orr.

(1996): “Burgosko prozesuaren zilarrezko eztaietan”, *Egin*, 1996-01-

(2018): “Nazio kulturalaz ohar zenbait”, *Gogoa* aldizkarirako prestatua eta entregatua, 2018ko udazkenean argitaratzekoa, 25 orr.

2. ERLIJOAREN SOZIOLOGIA

Liburuak

(1976): *Sociologie du phénomène contestataire au Pays Basque Sud: L'exemple du clergé basque dans la période 1940-1975*, (Doktore-tesia Parisko Vincennes-en (Université VIII) defendatua. Jatorrizko hau argitaragabea).

(1981): *Sociología del fenómeno contestatario del clero vasco (1940-1975)*, Elkar, Donostia, 471 or. (Gregorio Labakak jatorrizko frantsesetik itzulia).

Aipuak:

1) Mathieu Elgoyhenek bere doktore tesian: “Enfin, pour clore cette très brève historiographie, il faut mentionner l'ouvrage capital de Paulo Iztueta *Sociologie du phénomène contestataire au Pays Basque Sud : l'exemple du clergé*, qui, s'il concerne exclusivement le clergé d'Euskadi Sud, aide néanmoins 'à comprendre en partie la prise de conscience nationaliste de certains prêtres du nord (qui se solidarisent du combat de leurs « frères », victimes de la répression du régime franquiste », in *Le clergé du diocèse de Bayonne face à la question basque 1964-1998*, G.R.H.I., Toulouse, octobre 2001, 12 or.

2) William J. Callahan-ek bere *The Catholic Church in Spain* liburuan aipu asko eta hainbat paragrafo dakartza liburu horretatik hartuta, *La Iglesia católica en España (1875-2002)* itzulpenean egiazta daitekeen bezala, Espainiako Elizaz 1954-1970 epealdiaz diharduten 16-19 ataletan, 321-409 orr., Crítica, 2002).

3) Luis Haranburu Altunak bere *El crepúsculo de Dios. Historia cultural del cristianismo en Vasconia* liburuan (Fundación Popular de Estudios Vascos, 2016), orobat, *Sociología del fenómeno contestatario...* (1981) eta “Euskal Eliza eta seminarioak frankismoan” artikulutik hainbat aipu egiten ditu, in Rikardo Arregi, Larramendi Bazkuna, Andoain, 1996.

Artikuluak

2(1962): “Baserri Gaztedia”, *Arnas*, 7 zk., Areatza, 36-39 orr.

2(1962): “Eliza Argeli-n”, *Arnas*, 8 zk., Areatza, 29-33 orr.

2(1973): “Eleiz.gizonak”, *Zabal*, 6 zk., 48-58 orr.

(1978): “Eliza eta politika Euskadin”, in *Herria-Eliza Euskadi Pueblo-Iglesia*, I, Auñamendi, 240-280 orr.

(1987): “Eliz mugimenduak Euskal Herrian: Baserri Gaztediaren eta Eskualdun Gazteriaren kasua”, in R. Lopez Atxurra (zuz.): *Kultura eta portaera erlijiosoak Euskal Herrian historian zehar*, III, EHU, Bilbo, 181-204 orr. (Hitzaldia EHUko Udako V. Ikastaroan, Donostian, uztailaren 23an).

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1988): “Euskal apezten protesta”, *Larrun*, 7 zk., 63-66 orr.
 (1996): “Euskal eliza eta seminarioak frankismoan”, in J. M. Torrealdai (zuz.): *Rikardo Arregi. Gizona eta garaia*, M. Larramendi Kultur Bazkuna, Andoain, 121-257 orr.
 (2001): “Euskal elizaren barne-zatiketa frankismoan: erresistentzi mugimendu baten kronika”, *Herria 2000 Eliza*, 172 zk., 29-33 orr.

3. KULTURAREN SOZIOLOGIA

Liburuak

- (1974): *Sei idazle plazara*, I, Jakin,-EFA, Arantzazu-Oñati, 162 or. (Jokin Apalategirekin batera).
 (1974): *Sei idazle plazara*, II, Jakin,-EFA, Arantzazu-Oñati, 152 or. (Jokin Apalategirekin batera).
 (1988): “*Quito'n arrebarekin*” irakurriz, Etor, Donostia, 433 orr.
 (1989): *N. Ormaetxea “Orixe” (1988-1961)*, Bidegileak bilduma, Joseba Intxausti (zuz.), Eusko Jaurlaritza, Hizkuntza Politikarako Idazkaritza, Gasteiz.
 (1991): *Orixe eta bere garaia*, V, Eusko Jaurlaritza/Etor, Donostia, 1.407 orr.
 (1996): *Intelligentsia kimatuaren orbekak*, Kutxa fundazioa, Donostia, 489 orr.
 (2001): *Erbesteko euskal pentsamendua*, Utriusque Vasconiae, 260 orr.
 (2002): *Kritika literarioaren lehen saioak (1926-1936)*, Utriusque Vasconiae, Donostia,
 (2003): *Orixe auzitan*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 127 orr.
 (2003): *Orixe gaitzesia*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 313 orr.
 (2003): *Orixe saiogilea*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 265 orr.
 (2005): *Euskal idazleen belaunaldiez*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 127 orr.
 (2015): *Euskal pentsamendu berritzailearen sorrerak*, ZABAL, *Testu hautatuak*, (Prestatzailea eta lankidea Jokin Apalategirekin batera), Utriusque Vasconiae, Donostia, 301 orr.
 (2015): *ZABALen isuria (1973-1976)*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 433 orr.

Artikuluak

- (1973): “Arratitak Lapurdira”, *Anaitasuna*, 260 zk., Bilbo, 1973-09-15, 4 or.
 (1973): “Amorrazioa.... Joera eta zentsurak”, *Zabal*, 2 zk., Baiona, 48-58 orr.
 (1973): “Egungo kulturaren bidetik”, *Zabal*, 1 zk., Baiona, 53-57 orr.
 (1974): “*Anaitasuna* berritua”, *Zabal*, 9 zk., Baiona, 38-41 orr.
 (1981): “Eliz ikastetxeetako aldizkariak”, in *Jakin (25 urte Euskal Kulturari)*; Arantzazu-Oñati, 49-71 orr.
 (1982): “Likidazionismoaren bidetik garamatzate”, *Egin*, Hernani, 1982-02-20
 (1985): “Euskararen adierazpen soziala gerraondoan”, in Joseba Intxausti (zuz.): *Euskal Herria. Errealitate eta egitasmoa. País Vasco. Realidad y proyecto*, II, EFA-Jakin, 392-403 orr.
 (1990): “El trato de Dios”, in Luis Mari Mujika (zuz.): *Orixeren aportazio literarioak*, EHU, Donostia, 27-46 orr.; ikus, halaber, in Paulo Iztueta (zuz.): *Orixe. Mendeurrena (1988-1988)*, IV, Hitzaldiak, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia. 1991, 493-514 orr. (Hitzaldia Donostiako VIII. Udako Ikastaroetan).

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1991): "Orixeren bizitza", in Paulo Iztueta (zuz.): *Orixe. Mendeurrena (1988-1988)*, IV, *Hitzaldiak*, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia., 21-39 orr.
- (1991): "Orixeren estetika-ulerpenerako hurbilketa", *Hegats*, 4 zk., 71-84 orr.
- (1991): "Quito'n arrebarekin", in Paulo Iztueta (zuz.): *Orixe. Mendeurrena (1988-1988)*, IV, *Hitzaldiak*, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia.473-492 orr.
- (1992): "Nicolas Ormaetxea Pellejero", in *Auñamendi Entziklopedia*,
- (1993): "Euskal kulturaren kontraesanak", *Uztaro*, 9 zk., 119-152 orr.; "Las contradicciones de la cultura vasca: teoría y práctica", in Paulí Davila (koord.): *Lengua, escuela y cultura. El proceso de alfabetización en Euskal Herria, siglos XIX y XX*, EHU, Bilbao, 313-360 orr.
- (1993): "Euskal nortasunaren bila", in Joxe Azurmendi (zuz.): *Hizkuntza eta talde-nortasuna*, I, EHU-Udako Ikastaroak, Donostia, 17-95 orr.
- (1994): "Egin, zuk beti aurrera", 1994-02-01 (Argazkia eta testua).
- (1997): "Inteligentsiaren lekua euskal unibertsoan", *Argia*, 1997-03-02.
- (1998): "Zabal, bizi haiza?", *Euskadi información*, 1998-12-16.
- (2001): "Euzko-Gogoa: Erbesteko euskaltzaleen lan kolektibo gaitza/Euzko-Gogoa, revue littéraire en langue basque, travail collectif considérable de l'exil basque" (Hitzaldia Université de Pau et des pays de l'Adour-ek antolatutako "Euskaldun etorkinak Ameriketara jardunaldiak/L'immigration des basques aux Amerques" izeneko Nazioarteko Batzarrean, 2001-05-18an).
- (2003): "Euskara eta euskal kultura": Euzko-Gogoa-ren erronka", *Gogoa*, 3 zk., Donostia, 69-96 orr.
- (2003): "Euzko-Gogoa (1950-59). Erbesteko euskaltzaleen lan kolektibo gitza", in Askoren artean: *L'inmigration des Basques aux Amériques*, U.V/L.R.L.L.P., 223-240 orr.; halaber, in Txomin Peillen (koord.): *Euskaldun etorkinak Ameriketara*, Utriusque Vasconiae, 135-156 orr.
- (2003): "Identitate kulturala eta boterea", *Uztaro*, 47 zk., 97-110 orr.
- (2003): "Orixe erbestetuaren autoerreturatuak", in *Herri bat bidegurutzearan*, Saturrarán, Donostia, 39-73 orr. (Hitzaldia "Euskal erbesteratuen kultura" izeneko Jardunaldien barruan, Donostiako EHUko Filosofia eta Hezkuntza Zientzien Fakultateko Gradu-Aretoan, 2000ko azaroaren 7an).
- (2003): "Sabino Arana eta bere eragina Euskal Pizkundean", *Euskera*, XLVIII-2, 849-930 orr.; halaber, in Askoren artean: *Sabino Arana Goiri: euskara eta kultura*, Sabino Arana Kultur Elargoa, Bilbo, 849-930 orr.
- (2005): "Belaunaldien kontzeptua tradizio soziologikoan", in Ur Apalategi (zuz.): *Belaunaldi literarioak auzitan*, Utriusque Vasconiae, 13-48 orr.
- (2005): "Jesuiten pedagogiaren eragina Lauaxetarengan", *Euskera* (Separata) L-2, 627-669 orr. (Esteban Urkiaga "Lauaxeta" jaunari omenaldia).
- (2013): "Frankismoeko euskal kulturaren kronika laburra", Memoria historikoa, 2012-12-2). Argitaratzeaz
- (2013): "Kultur gertakarien interpretaziorako giltzak", in Dabil Anaut (koord.): *Euskararen kate hautsiak. Hizkuntza zapalkuntzaren memoria*, Euskal Memoria Fundazioa, Andoain, 202-209 orr.
- (2013): "Idatzizko euskal letren ekarria", in Dabil Anaut (koord.): *Euskararen kate hautsiak. Hizkuntza zapalkuntzaren memoria*, Euskal Memoria Fundazioa, Andoain, 2760-769 orr.
- (2013): "Euskal letren eboluzio ideologikoa". in Dabil Anaut (koord.): *Euskararen kate hautsiak. Hizkuntza zapalkuntzaren memoria*, Euskal Memoria Fundazioa, Andoain, 824-833 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

(2013): “Euskara batua gurutzebidean”, in Dabil Anaut (koord.): *Euskararen kate hautsiak. Hizkuntza zapalkuntzaren memoria*, Euskal Memoria Fundazioa, Andoain, 862-871 orr.

4. HEZKUNTZAREN SOZIOLOGIA

Liburuak

- (2000): *Euskal irakaskuntza Autonomi Aroan (1983-1994)*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 203 orr.
 (2000): *Hezkuntza, hizkuntza eta boterea Euskal Herrian*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 232 orr.
 (2010): *Berastegi I. Hiritartzearen bidetik*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 279 orr.
 (2010): *Berastegi II. Gatazken tenorean*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 345 orr.
 (2010): *Berastegi III. Eraldakuntzaren gurpilean*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 323 orr.
 (2016) *Hizkuntza-asimilazioa eta Hezkuntza-sistema Euskal Herrian*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 535 orr.
 (2017): *Euskal hezkuntza-sistema nazionalaren inguruan*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 323 orr.
 (2018): *Euskal curriculumaren eraikuntza*, Utriusque Vasconiae, Donostia (Argitara bidean).

Artikuluak

- (1960): “Semeen edukazioa oinarritzen”, *Jakin*, 10 zk., Arantzazu-Oñati, 56-63 orr.
 (1982): “Elebitasunaren mitoa”, *Egin*, Hernani, 1982-10-17. (Lokalizatu gabe)
 (1983): “Elebitasuna demokraziaren ondorio”, *Egin*, Hernani, 1983-03-30.
 (1983): “Ereduen eraso”, *Egin*, Hernani, 1983-04-5.
 (1983): “Euskara eskoletan: noiz eta nola?”, *Egin*, Hernani, 1983-03-26.
 (1983): “Federazioak, bai? Zertarako?”, *Egin*, Hernani, 1983-04-21.
 (1983): “Ikastola elebakarduna auzitan”, *Egin*, Hernani, 1983-04-8.
 (1983): “Ikastolen etorkizunaz zenbait gogoeta”, *Egin*, Hernani, 1983-04-24.
 (1983): “Zertarako elebitasuna?”, *Egin*, Hernani, 1983-03-27.
 (1984): “Euskara hirugarren maila bitarteko irakaskuntzan”, *Urtekarria*, 107 or., Donostia.
 (1993): “Bibliografia”, in Paulo Iztueta/Emile Durkheim: *Hezkuntza eta Soziologia*, Klasikoak, Bilbo, 135-138 orr.
 (1993): “Euskal eskolaren bila”, in Paulo Iztueta eta Felix Basurko (koord.): *Euskal Eskola Berria*, EHU, Donostia, 124-177 orr.
 (1994): “Euskal Eskola Nazionala eginkizun”, *Bat*, 14 zk., 123-134 orr.
 (1994): “Noizko euskarazko irakaskuntza Deustuko unibertsitatean?”, *Egin*, 1994-05-31, 20 orr.
 (1995): “Amnesiaren gaitz mortala”, *Hik Hasi*, 3, 1-2 orr.
 (1995): “Hizkuntza, hezkuntza eta boterea: euskal irakaskuntzaren atarian”, in Jokin Apalategi eta Xabier Palacios (arg.): *Identidad vasca y nacionalidad. Pluralismo cultural y transnacionalización*, IENC, Gasteiz, 91-149 orr. (Hitzaldia Gasteizko Filologia eta Geografi-Historia fakultatean, 1993-12-3an).
 (1995): “Irakurketaren garrantzia giza garapenean”, *Tantak*, 13 zk., 7-27 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1996): “Irakaskuntza katolikoa Hego Euskal Herrian”, *Jakin*, 95 zk., 65-85 orr.
- (1997): “UPV/EHUren hezkuntza elebiduna”, *Jakin*, 100 zk, 19-33 orr.
- (2001): “Kontrola eta boterea euskal irakaskuntzan”, *Hik Hasi*, 54 zk., 1-14 orr.
- (2002): “Euskal curriculokumaren ingurumari”, *Euskaldun Egunkaria*, zk. 3.646, 2002-09-4.
- (2002): “Euskal curriculumari eskola kentzen”, *Hik Hasi*, 71, 8-17 orr.
- (2003): “Euskal curriculumean: oinarrizko irizpideak, norabideak eta lorbideak” (Eusko Jaurlearitzako Hezkuntza eta Kultura Sailak antolatutako adituen txostena. Talde osatzailea: Begoña Bilbao, Lore Erriondo, Itziar Idiazabal, Xabier Garagorri eta Paulo Iztueta; testu-egilea, Paulo Iztueta).
- (2003): “Euskal eskola publikoaren legea: hamar urteko balantzea”, *Hik Hasi*, 79 zk., 10-11 orr.
- (2004): “Soziologia”, in Xabier Garagorri (zuz.): *Euskal curriculum: Kultur ibilbidea. Adituen ekarpena*, Ikastoen Elkarte/Eusko Jaurlearitza, 399-414 orr.
- (2005): “Euskal curriculokumaren aldia”, *Argia*, 2005-10-25.
- (2006): “Euskal curriculumaz ohar kritiko batzuk eta zenbait gogoeta”, in Bego Bilbao, Karmele Perez Urraza eta Gurutze Ezkurdia (arg.): *Ikuspegi soziokulturala Euskal Herriko hezkuntzan, I, Hezkuntzaren gaineko berbaldiak*, EHU, Bilbo, 19-41 orr. , Euskal Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua, Bilbo. ISBN: 84-8373-889-9.
- (2006): “Euskarazko pedagogiaren erronkak gaur”, *Uztaro*, 58 zk., 89-102 orr.; hitzaldia Gipuzkoako Diputazioko Jargi aretoan 2006ko maiatzaren 26an.
- (2006). “Testuliburuaren doakotasunetik harago”, *Gara*, 2006-03-26.
- (2007): “Marko berria, aterabide eziña?”, *Hik Hasi*, 119 zk., 2007-05-16.
- (2007): “Irakasle-Eskolak Euskal Herrian: perspektiba eta prospektiba”, in Karmele Perez, Gurutze Ezkurdia eta Begoña Bilbao (arg.): *Hezkuntzaren gaineko berbaldiak II eta III*, 1-18 orr., EHUko Argitalpen Zerbitzua, Leioa. ISBN: 978-84-9860-183-1 (CD-Rom). Hitzaldia 2007ko azaroaren 29an emana.
- (2013): “Hezkuntzaren bidea testuinguru partikularretik unibertsalera”, in Aintzane Etxebarria, Urza Garay, Asier Romero eta Iñaki Gaminde (editoreak): *Ondareaz eta hezkuntzaz I. Jardunaldak*, 11-23 orr. EHUko Argitalpen Zerbitzua, Leioa. ISBN: 978-84-9860-815-1 (CD-Rom). Hitzaldia 2012ko azaroaren 15ean emana.
- (2017): “Paradigma zaharrak eta berriak Hezkuntzaren Soziologian”, *Uztaro*, UEU, 100, 177 orr.

5. HIZKUNTZAREN SOZIOLOGIA

Koordinatu, zuzendu eta bideratutako talde-lanak

- (1980): *Politika Hiztegia/1*, UZEI/Elkar, Donostia. 491 orr.
- (1980): *Politika Hiztegia/2*: UZEI/Elkar, Donostia. 479 orr.
- (1982): *Filosofia*. Lexikoa. UZEI/Elkar.
- (1983): *Filosofia BBB/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 352 orr.
- (1983): *Filosofia UBI/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 239 orr.
- (1984): *Filosofia BBB/2*, UZEI/Elkar, Donostia. 275 orr.
- (1986): *Filosofia UBI/2*, UZEI/Elkar, Donostia, 278 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1986): *Filosofia, UBI/3*, UZEI/Elkar, Donostia, 356 orr.
- (1987): *Filosofia Hiztegia/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 539 orr.
- (1987): *Filosofia Hiztegia/1: Lexikoa*, UZEI/Elkar, Donostia
- (1987): *Filosofia Hiztegia/2*, UZEI/Elkar, Donostia, 709 orr.
- (1991): Nikolas Ormaetxea "Orixe": *Idazlan guztiak. I: Sorkuntzazkoak*, Eusko Jaurlaritz/Etor, Donostia.
- (1991): Nikolas Ormaetxea "Orixe": *Idazlan guztiak. II: Itzulpenak*, Eusko Jaurlaritz/Etor, Donostia
- (1991): Nikolas Ormaetxea "Orixe": *Idazlan guztiak. III: Sartikulu eta saiakerak*, Eusko Jaurlaritz/Etor, Donostia
- (1991): *Orixe mendeurrena (1888-1988)*, IV: *Hitzaldiak*, Eusko Jaurlaritz/Etor, Donostia.
- (1993): *Euskal Eskola Berria*, EHU, Donostia.
- (2002): *Euskal literaturaren historia laburra* (Orixe), Utriusque Vasconiae, Donostia.
- (2002): *Testu hautatuak euskal estetikaz (Aitzol, Lauaxeta, Orixe)*, Utriusque Vasconiae, Donostia.
- (2006): *Orixe. Gutunak (1917-1961)*, Utriusque Vasconiae, Donostia.
- (2007): *Jokin Zaitegiren gutunak*, I-III, Utriusque Vasconiae, Donostia.

Artikuluak

- (1982): "Goazen kalera euskararen defentsan", *Egin*, Hernani, 1982-12-12.
- (1982): "Mitxelenaren hamar dogma?", *Egin*, Hernani, 1982-01-21. (Fermin Ubillos ezizenez).
- (1982): "UZEIren giza kapitala", *Egin*, 1982-02-23.
- (1982): "Zergatik eta zertarako UZEIren hiztegiak?", *Egin*, Hernani, 1982-02-20.
- (1982): UZEIren *Politika Hiztegia* dela eta, erantzun beharrez", *Deia*, Bilbo, 1982-02-29
- (1984): "Textugintza: gai batzu oso gutxi landu dira", *Habe*, 49 zk., 1984-09-15.
- (1985): "Euskararen plangintzarako oinarriak", *Jakin*, 34 zk., 9-176 orr. (Paulo Agirrebaltzategi eta Kike Amonarrizekin batera).
- (1991): "UBI-rako filosofi testuen itzulpena dela eta", *Uztaro*, 2 zk., 83-93 orr.
- (1992): "Alfabetatze eta euskalduntzearen prozesua hizkuntza normalkuntzaren ildotik: 1940-1992", *ELE*, 11-12 zk., 69-89 orr.
- (1993): "Hizkuntza eta boterea", *Bat*, 9 zk., Donostia, 45-59 orr.
- (1995): "Sociología de la alfabetización y euskaldunización (1940-1992)", in Paulí Dávila (koord.): *Lengua, escuela y cultura. El proceso de alfabetización en Euskal Herria*, siglos XIX y XX, EHU, Bilbo, 79-97 orr.
- (2008): "Euskalduntzeko era berriak. Kuadrillategiaren esperientzia", *Ikastaria*, 16 zk., 65-79 orr. Eusko Ikaskuntza, Donostia.

5. LITERATURA ETA FILOSOFIA

Poema-liburuak

- (1979): *Herbestean*, CAP, Olerkiak, Irun Literatur Saria, Donostia, 56 orr.
- (1979): *Ibiltari*, Elkar, Donostia, 134 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

(1982): *Burnia*, Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialak argitaraturako 1982ko egutegia (Euskarazko poesia hau P. Iztuetarena; gaztelaniazko *El hierro*, berriz, Antton Elizegirena).

Poema solteak

(1969): in Juan San Martin: *Uhin Berri*, 1966-1969 *bilduma*. Sociedad Guipuzcoana de ediciones y Publicaciones, Donostia, 77-81 orr.

(1978): in Juan San Martin eta beste, *Agiriak. Euskal poetak eta artistak G. Arestiren omenez*, GAK/CAP, Donostia, 208 orr.

Artikuluak:

(1959): "Bizitza filosofi mintzairan", *Arnas*, 1 zk., Areatza, 35-38 orr.

(1960): "Eriotz-ondorengoaren berri", *Jakin*, 11 zk., Arantzazu-Oñati, 24-32 orr.

(1960): "Jainkoaren ixilla", *Arnas*, 4 zk., Areatza, 59-64 orr.

(1960): "Ni nere izatasunean", *Arnas*, 3 zk., 37-41 orr.

(1961): "Ama Birjina gorputz mistikoan", *Arnas*, 5 zk., 8-11 orr.

(1961): "Zugan dut itxaro", *Jakin*, 14 zk., Arantzazu-Oñati, 55-59 orr.

(1962): "Filosofia eta nobela", *Arnas*, 8 zk., Areatza, 74-79 orr.

(1963): "Larrimiña", *Arnas*, Areatza, 10 zk., 53-58 orr.

(1963): "Nire baitan", *Arnas*, 9 zk., Areatza, 83-90 orr.

(1964): "Istoria zer dan", *Arnas*, 11 zk., Areatza, 25-33 orr.

(1964): "Kritika. Poesia eta poeta. Gaur bizi. Platon'eneko atarian eta ixtoria", *Arnas*, 11 zk., 65-69 orr.

(1965): "Sokrate aurreko filosofia", in *Filosofiaren kondaira*, I, *Jakin* taldearen ardurapean, Arantzazu-Oñati, 9-44 orr. (Paulo Iztuetak berak bakarrik egina, nahiz ondoan Kepa Oiarbideren sinadura datorren).

(1965): "Van der Neersch", *Arnas*, 13 zk., 19-27 orr.

(1973): "Soljenitsyne", *Zabal*, 6 zk., Baiona, 37-43 orr.

(1974): "Eleberri ziztagarri bat: *Hil ala bizi*", *Zabal*, 5 zk., 48-58 orr.

(1980): "Muskil berriak euskal literaturan", Guipuzcoa CAP, 37 zk., Donostia.

(1983): "Filosofia zer den", in Paulo Iztueta (zuz.): *Filosofia*, BBB-1, Elkar, Donostia, 19-36 orr.

(1984): "Fenomenologia", in *Gaur egungo joera filosofikoak*, EHU, Bilbo.

(1984): "Filosofiako euskal textuliburuak", *Egin*, Hernani, 1984-07-15.

(1987): "Edmund Husserl eta fenomenologia", in Paulo Iztueta (zuz.): *Filosofia Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, orr.?

(1991): "Euskal literaturaren irakurketa berezia", *Jakin*, 63 zk., 53-57 orr.

(1995): "Joxe Auxtin Arrietaren literatur lanak: aurkezpen-modura", *Jakin*, 86 zk., 41-64 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

6. ITZULPENAK

Liburuak bakarka

- (1960?): Michel Quoist-en *Prières/Otoitzak*, hasieran Luis Maria Mujikarekin batera itzuila eta gero nik neuk Hazparden orraztua (Argitaragabea). Egileak 1954an argitaratu zuen eta arrakasta izugarria izan zuen: 2.500.000 ale saldu ziren.
- (1977): *El marxismo la cuestión nacional*, Itxaropena, Zarautz (jatorrizko *Marxima eta nazional arazoa* liburutik egina).
- (1980): *Gaztelania-euskara, euskara-gaztelania*, Sopena, Bartzelona (Jatorrizko *Mi primer diccionario Sopena Vasco: diccionario infantil ilustrado castellano-vasco, vasco-castellano-tik* moldatua).
- (1982): *Arrainak Gipuzkoan/Peces en Guipúzcoa*, Colección “Albumes infantiles”/Gaztetxoen Elkarte, GAK/CAP, Donostia.
- (1983): *Gipuzkoako ermitak/Ermitas de Guipúzcoa*, Colección “Albumes infantiles”/Gaztetxoen Elkarte, GAK/CAP, Donostia.
- (1984): Jose Angel Torres-en *Gipuzkoako harriak, mineralak eta fosilak/Rocas, minerales y fósiles de Guipúzcoa*, Colección “Albumes infantiles”/Gaztetxoen Elkarte, GAK/CAP, Donostia.
- (1985): Iñaki Txuekaren *Txakolina*, Gipuzkoako Aurrezki Kutxa, Donostia.
- (1985): Javier Hernández Aina-ren *Gipuzkoako basa landareak/Plantas silvestres*, Colección “Albumes infantiles”/Gaztetxoen Elkarte, GAK/CAP, Donostia.
- (1993): Emile Durkheim-en *Hezkuntza eta Soziologia*, Klasikoak, Bilbo ((Jatorrizko *Éducation et sociologie* liburutik itzulia).
- (2008): Manuel Olasagastiren *Jainkoaz beste berri batzuk*, Utriusque Vasconiae, Donostia (Jatorrizko *Otras noticias de Dios-tik* itzulia. “Berrikusle” bezala datorrena da egiazko itzultzailea).

Artikuluak eta liburu-atalak

- (1980): Agustin Arzuaren “Erregionalismoa”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 130 or.
- (1980): Agustin Arzuaren “Estatutuak”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 146-147 orr.
- (1980): Agustin Arzuaren “Federakuntza”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 230 or.
- (1980): Agustin Arzuaren “Independentzia”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 261 or.
- (1980): Agustin Arzuaren “Probintzia”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 416-417 orr.
- (1980): Idoia Estornesen “Euskal Feminismoa”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 173-174 orr.
- (1980): Idoia Estornesen “Integrismoa”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 264-265 orr.
- (1980): Idoia Estornesen “Karlismoa”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 297-203 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1980): Idoia Estornesen “Tradizionalismoa”, in P. Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegi/1*, UZEI/Elkar, Donostia, 476-477 orr.
- (1985): *Arabako nekazal arkitekturaren inbentarioa, 1 eta 2. II- Errioxa arabarra/Inventario de arquitectura rural alavesa. La Rioja alavesa*, Arabako Foru Diputazioa, Gasteiz.
- (1985): Jon Emaldiren “Euskal Herriko nekazal sektorea”, in Joseba Intxusti (zuz.): *Euskal Herria. Errealitate eta egitasmo, País Vasco. Realidad y proyecto*, II, EFA/Jakin, 163-145 orr.
- (1985): Joseba Goñi Galarraren “Gaurko elizaren mende erdian (1936-1984): gogoeta eta kronika”, in Joseba Intxausti (zuz.): *Euskal Herria. Errealitate eta egitasmo, País Vasco. Realidad y proyecto*, II, EFA/Jakin, 285-303 orr.
- (1985). Jon Emaldiren “Hego Euskal Herriko nekazaritza”, *Jakin*, 35 zk., 15-57 orr.

7. POESIA: LIBURUAK ETA POEMA SOLTEAK

Bakarka

- (1979): *Herbestean*, CAP, Olerkiak, Irun Literatur Saria, Donostia, 56 orr.
- (1979): *Ibiltari*, Elkar, Donostia, 134 orr. (Poesia).
- (1982): *Burnia*, Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialak argitaraturako 1982ko egutegia (Euskarazko poesia hau P. Iztuetarena; gaztelaniazko *El hierro*, berriz, Antton Elizegirena).

Askoren artean

- (1969?): Paulo Iztuetaren Poema (**Titulua**), in Askoren artean, *Uhin Berri, 1966-1969 bilduma*. Sociedad Guipuzcoana de ediciones y Publicaciones, Donostia.
- (1978): Paulo Iztuetaren Poema (**Titulua**), in Juan San Martin eta beste, *Agiriak. Euskal poetak eta artistak G. Arestiren omenez*, GAK/CAP, Donostia, 208 orr.

8. HITZAURREAK ETA EPILOGOAK

- (1961): “Hitzaurrea: Orixe-ri”, *Arnas, Areatza*, 6 zk., 3-5 orr.
- (1962): “Hitzaurrea”, *Arnas, Areatza*, 7 zk., 2-3 orr.
- (1963): “Agurra”, *Arnas, Areatza*, 10 zk., 2-3 orr.
- (1963): “Agurra”, *Arnas, Areatza*, 9 zk., 2-3 orr.
- (1964): “Agurra”, *Arnas, Areatza*, 11 zk., 2-3 orr.
- (1965): “Hitzaurrea”, in Luis Mari Mujikaren *Urdin eta burni/Azul e hierro, Estetika jainkoratze almenetan/La estética en las energías de la Redención*, Auñamendi, Donostia, 8-23 orr.
- (1980): “Hitzaurre modura”, in Paulo Iztueta (zuz.): *Politika Hiztegia*, I, Elkar/UZEI, Donostia, 15-28 orr.
- (1982): “Hitzaurrea”, in Paulo Iztueta: *Filosofia. Lexikoa*, UZEI/Elkar, V-VI.
- (1983): “Hitzaurrea”, in Paulo Iztueta (zuz.): *Filosofia/1*, BBB. 3. ikasturtea, UZEI/Elkar, 7-9 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1983): “Hitzaurrea”, in Paulo Iztueta (zuz.): *Filosofia/1, UBI, UZEI/Elkar*, 7-13 orr.
- (1991): “Eskaintza” eta “Sarrera”, in Paulo Iztueta (zuz.): Nikolas Ormaetxea “Orixe”, *Idazlan guztiak, III, Artikulu eta saakerak*, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia., 7-15 orr.
- (1991): “Hitz bi zuri, irakurle” eta “Hitzaurrea”, in Paulo Iztueta (zuz.): Nikolas Ormaetxea “Orixe”, *Idazlan guztiak, II, Itzulpenak*, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia. 9-14 orr.
- (1991): “Hitzaurrea”, in Paulo Iztueta (zuz.): *Orixe. Mendeurrena (1988-1988), IV, Hitzaldiak*, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia. 9-16 orr.
- (1991): “Sarrera”, in Paulo Iztueta (zuz.): Nikolas Ormaetxea “Orixe”, *Idazlan guztiak, I, Sorkuntzazkoak*, Etor/Eusko Jaurlaritza, Donostia., 13-22 orr.
- (1993): “Epilogo. Oharrak”, in Hezkuntza eta Soziologia, Klasikoak, Bilbo, 131-175 orr. (Emile Durkhem-en *Éducation et sociologie* itzulpenari egindako epilogo eta oharrak).
- (1993): “Oharrak”, in Paulo Iztueta/Emile Durkheim: *Hezkuntza eta Soziologia*, Klasikoak, Bilbo, 139-175 orr.
- (2000): “Zorren aitorra”, Hitzaurrea, in Luis Baraiazarra: *Jon Lopategi, bertsozko mezularia*, Bertsolari liburuak, Andoain, 9-13 orr.
- (2002): “Irakurketa” eta “Hondar hitzak”, in Paulo Iztueta (prest.): *Orixe: Euskal literaturaren historia*, Utriusque Vasconiae, 9-15 eta 119-130 or.
- (2002): “Sarrera”, in Paulo Iztueta (prest.): *Testu hautatuak euskal estetikaz (Aitzol, Lauxeta eta Orixe)*, Utriusque Vasconiae, 7-13 orr.
- (2003): “Hitzaurrea”, in Bego Bilbao: *Curriculum eta kultura Euskal Herrian*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 13-17 orr.
- (2003): “Hitzaurrea”, in Bego Bilbao: *Curriculum eta kultura Euskal Herrian*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 13-17 orr.
- (2004): “Hitzaurrea”, in Gurutze Ezkurdia: *Curriculum eta ingurunea Euskal Herrian*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 11-16 orr.
- (2004): “Hitzaurrea”, in Karmele Perez Urraza: *Curriculum eta testuliburu Euskal Herrian*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 9-14 orr.
- (2004): “Hitzaurrea: Euskal curriculum lorkizun”, in Bego Bilbao, Karmele Perez Urraza eta Gurutze Ezkurdia (arg.): *Euskal curriculum ala Euskal dimentsioa curriculumean?*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 9-25 orr. ISBN: 84-933270-9-3
- (2006): “Sarrera” eta “oin-oharrak”, In Paulo Iztueta eta Ibai Iztueta (prest.): *Orixe. Gutunak (1917-1961)*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 11-16 orr.
- (2007): “Sarrera: Lizardiren eskutitzak. Euskal Puzkundearen historia intimoa”, in Paulo Iztueta eta Lourdes Otaegi (prest.): *Lizardi. Gutunak (1928-1932)*, Utriusque Vasconiae, Donostia, 9-21 orr.
- (2007): “Sarrera” eta “oin-oharrak”, in Paulo Iztueta eta Jon Diaz (prest.): *Jokin Zaitegi. Gutunak (1923-1973)*, I-III, Utriusque Vasconiae, 11-19 orr.
- (2011): “Atariko: Euskal Herriko hezkuntza-sistema nazionalaren bidetik”, in Angel Irigoras “Kaleko”: *Hezkuntzaren lekuko batzuk*. Zegama 2011, Erroeta, 11-24 orr.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

9. MAHAINGURUAK

- (1979): “Marxismoa arazo nazionalaren aurrean” (Mahaingurua UEUn, Iruneko Larraona ikastetxean, Joxe Azurmendi, Jokn Apalategi eta Lopez Adanekin batera).
- (1983): “Marxen gaurkortasuna” (Moderatzailea, Marxen heriotzaren mendeurrena dela-eta, Donostiako Kutxa Munizipalaren Kultur Aretoan egindako Jardunaldietan, 1983-04-22an, Lopez Adan “Beltza”, Jokin Apalategi eta Karlos Santamaria solaskideekin).
- (1985): “Autonomia, independencia y autodeterminación” (Mahaingurua Donostiako Kutxa Munizipaleko Kultur Aretoan, Europako Herri Minorizatuen Eskubide Kolektiboei buruzko Jardunaldietan, 1985eko martxoaren 27an, Koldo Gorostiaga eta Guy Heraud-ekin batera).
- (1988); “Orixe en América” (Mahaingurua EUTGn, “Literatura Vasca en América (1936-1960)” gaiaren inguruan, 1988-03-23an, Martin Ugalde, Joseba Intxausti eta Jon Urrestrekin batera, “Aproximación a la cultura vasca del exilio (1936-1939)”, EUTGk eta RIEVek antolatuta).
- (1988): “Crisis en la Iglesia Vasca” (Mahaingurua Bilbon, GITE-IPESek antolatutako “Mayo del 68” gaiaren inguruan, 1988-05-26an, Josu Barandika eta Imanol Olabarriarekin batera).
- (1989): “*Kiton arrebarekin*. I, Alderdi tematikoa (“El trato con Dios”): II, Alderdi literarioa” (Hitzaldia EHUKo Udako VIII. Ikastaroan, Donostiako Miramar-en, goizean, eta arratsaldean Mahaingurua Iñaki Aldekoa eta Gilermo Etxeberriarekin batera, eta moderatzaile Luis Mari Mujika).
- (1993): “Euskal Eskolaren bilakabidea: Helburuak eta lorpenak” (Mahaingurua, Idoia Fernandez eta Ikastolako irakasle-ohiekin, Martutene auzoko “Arantzazuko Ama Ikastola”ren Urteurrenaren barruan, 1993-10-13an).
- (2001): “Haur hezkuntzaren garrantzia euskararen jabeakuntzan eta garapenean” (Mahaingurua Karmele Perezekin batera, 2011ko abenduaren 16an)
- (2012): “Gaizkileen muga” (Mahaingurua Leitzako Zinema aretoan, 2012ko azaroaren 8an). Mahaikideak: Expe Iriarte, Martxelo Otamendi, Floren Aoiz eta Paulo Iztueta; moderatzaile, beni Agirre).
- (2013): “Gaurko eta etorkizuneko hezkuntza: Euskal curriculumaren garrantzia” (Mahaingurua, EHUKo Pedagogiako Hitzaldi-Arestoan, 2013-11-15ean).

10. IRRATSAIOAK

- (2005): “Frantziako errebolta”, (Irratsaioa Euskadi irratian, Miramonen, Jokin Apalategirekin batera, Antton Haranburu gidari, 2005-11-22an).
- (2006): “Saio gintzaz”, 2006-06-22 (Irratsaioa Herri irratian)
- (2010): “Alain Touraine soziologoaren inguruan”, “Principe de Asturias” saria zela eta (Irratsaioa Euskadi irratian, Miramonen, Jokin Apalategirekin batera, Antton Haranburu gidari, 2010-10-22an).

11. IN MEMORIAM

- (1984): “Manex Erdozaintziren oroitzapenez”, *Egin*, Hernani, 1984-05-17.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1995): “Emilio de Iturraran jaunari, zuri ere bihotzez”, *Deia/Egin?*, 1995-01-12
- (1995): “Tomas Saizar, hire gomutan”, *Egin*, 1995-01-1
- (1996): “Joseba Jaka, ez hintzen makala”, *Egin*, 1996-04-18? **Ikus**)
- (2004): “Bidelaguna agurtzerakoan”, in Jesús Biurrun (de.): *Pentsamendu askearen garapena/Del pensamiento libre*, EHU, Donostia, 55-57 orr.
- (2004): “Pierre Vilar eta Euskal Herriaren borroka. In memoriam (1906-2003)”, *Uztaro*, 49 zk., 89-119 orr. (Jokin Apalategirekin batera).
- (2006): “Joxemartin Apalategi, bego hire itzala gurekin”, *Gara*, 2006-02-11.
- (2013): “”Txillardegia, intelektual engaiatua”; *Jakin*, 194-195 zk., 136-140 orr.

12. OROTARIK

- (1959): “Eguberri gaba baserrian”, *Arnas*, 1 zk., Areatza, 61-62 orr.
- (1960): “An-emendik”, *Arnas*, 4 zk., 83-85 orr.
- (1960): “Geigikeria beti gaitz”, *Arnas*, 2 zk., Areatza, 56-57 orr.
- (1960): “Pelotaz zerbait”, *Arnas*, 2 zk., 57-58 orr.
- (1961): “An-emendik”, *Arnas*, 6 zk., 3-5 orr.
- (1962): “Jolasak”, *Arnas*, 7 zk., Areatza, 39-43 orr.
- (1981): “Alemanian zehar”, *Noticias CAP*, 63 zk., Donostia.
- (1982): “Irailaren 26a: egun gogoangarria”, *Egin*, Hernani, 1982-10-2.
- (1983): “Ez gehiago arma nuklearrak”, *Habe*, 17 zk., 1983-03-15.
- (1986): “Europara begira”, *Habe*, 79 zk., 1986-01-15.
- (1997): “Ihauterietan, mozorro eta luto”, *Elkarri* (Revista de movimiento social por el diálogo y acuerdo), 1997-03-25, 16 or.

13. ARGITARAGABEAK

Saioak, liburuak

- (1992): *Proyecto docente de sociología de educación: Fundamentación, Temario, Didáctica y Bibliografía*, I-II, Facultad de Filosofía y Ciencias de la Educación, UPV, San Sebastián, junio de 1992.
- (1998): “Balioen mundua Weber-en soziologian” (Hitzaldia EHUKo Udako XVI. Ikastaroetan, 1998ko uztailean, Donostiako Miramon-en (Saio argitaragabea).
- (1998): “Notas al texto denominado *La dimensión vasca del curriculum de las Ikastolas*” (Ikastolen Federaziotik Xabier Garagorrik bidalitako txostenari egindako oharra, gazteleraz testua halaxe jaso nuelako. Politkopiatura, 17 or.).
- (1995-2000): “Etnometodologia eta hezkuntza”, *Pedagogiajko* 1. ikasturtean, 1995-2000 epealdian.

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

(2011): “Turkiatik barna” (Saioa, Joani Azurmendi emaztearekin eta Jokin Apaltategi-Maite Idirin bikotearekin Turkiara egidako ibilaldia, 2011-08-28/2011-09-4an).

Artikuluak

(1982): “Elebitasunaren mitoa” (Artikulua, 1982-10-17an egina).

(1982): “Likidazionismoaren bidetik garamatzate” (Artikulua, ustez 1982-02-20an egina, aegitaratua izan den jakin gabe).

(1992): “Euskal estaturik gabe euskara bai?” (Artikulua, jatorrizko testuan 1992-11-29ko data daramana, argitaratua izan den jakin gabe).

(1992): “Euskaldun izateko arrazoiak” (Artikulua, jatorrizko testuan 1992-11-29ko data daramana, argitaratua izan den jakin gabe).

(1994): “Rikardo Arregi, euskal katuraren eragile”, 1994-07-7 (**Non: Argia-n?**)

(2002): “Euskal curriculumaren ingurumari”, 2002-07-1 (**Non?**).

(2003): “Euskal eskola publikoaren legearen 10. urteurrena”, *Hik Hasi*, 79 zk., 2003ko ekaina, 10-11 orr.

(2010): “Utriusque Vasconiae-k hamar urte” (Artikulua, ziur argitaragabea).

Hitzaldiak

(1973): “Gerraondoko kultur mugimenduaren bideratzeak” (Hitzaldia *Euzko-Gogoaz* UEUko ikastaroan, Donibane Lohizunen).

(1986): “Edmund Husserl-en filosofia” (Bi hitzaldi, UEUko ikastaroan, Iruneko Larraona ikastetxean).

(1976): “Fenómeno contestatario del clero vasco durante el franquismo” (Hitzaldia Euskal Herriko Soziologi Jardunaldietan, Soziologoek Euskal Elkartek antolatuta, Deusutko Ikastetxe Nagusian, 1976ko azaroaren 21ean).

(1977): “Planteamientos del problema nacional en el marxismo vasco” (Hitzaldia Bergarako UNEDen, “Estructuralismo y marxismo en el pensamiento filosófico del siglo XX” gaiari buruzko ikastaroan, 1976-1977 ikasturtean zehar).

(1979): “Las organizaciones de clases en el País Vasco. Sindicatos políticos” eta “Movimientos sociales en la sociedad vasca. Nacionalismo. Socialismo” gaiez hitzaldiak Donostiako EUTGn, in Curso de reciclaje para profesores de EGB (2 grado) y BUP en el País Vasco con régimen autonómico 1978-1970).

(1979): “Politika-Hiztegiaren aurkezpena: erizpideak eta metodoak” (Hitzaldia, UEUko ikastaroan, Iruneko Larraona ikastetxean).

(1984): “Euskeraren egoera” (Hitzaldia Beasaingo “Alkartasuna” Lizeoan, 1984-02-27an).

(1984): “Euskara irakaskuntzan” (Hitzaldia Leitzako VI. Kultur Astean, 1984-05-16an).

(1984): “Fenomenologia I eta II” (Hitzaldiak EHUUn, Donostiako Udako III. Ikastaroan, 1984ko abuztuaren 23 eta 24an).

(1984): “Hizkuntz modernizazioaren arazoa” (Hitzaldia Donostiako Kutxa Munizipaleko Kultur Aretoan, UZEIk antolatutako “Lexikogintzaz ikastaldiaren barruan, 1984ko otsailaren 18tik apirilaren 14ra bitartean).

(1984): “Karlismen ondorioak: Soldaduska eta mugak Ebrotik Bidasoara” (Hitzaldia Beasaingo Udalak antolatutako Kultur Astean, 1984-10-15ean).

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (1985): “Autoritaristamoaz eta boterearen auziaz” (Hitzaldia, UEUko ikastaroan, Iruneko Larraona ikastetxean).
- (1985): “Euskal Herriko historia garaikideaz (XVIII-XIX)”. Gai honetaz, “Kepa” delako batek eskatuta, hiru hitzaldi eman nituen, ordu luzez, goiz eta arratsalde. Lehena Tafalako baserri batean; bigarrena, handik laster, 1985eko urtarrilaren 11n, Tuteran; azkenik, Iruneko LABeko egoitzan, 1986-02-15ean. Hitzaldi-emanaldi horietan hizlari-talde batek parte hartu genuen. Kideak prestatzeko ikastaro-modu batzuk zirelakoan nago.
- (1985): “Euskararen hizkuntz arauztapena” (Hitzaldia Irungo Udaletxeko Bilera-Aretoa, Irungo Euskararen Udal Kontseiluak antolatuta, 1985eko maiatzaren 8an).
- (1987): “Eiiz mugimenduak Euskal Herrian: Baserri Gaztediaren eta Euskaldun Gazteriaren kasua” (Hitzaldia EHUko Udako V. Ikastaroan, Donostian).
- (1988): “Zientzia eta zientzilaria” (Hitzaldia, UEUko XVI. Udako ikastaroan, Iruneko Larraona ikastetxean, 1988-07-26an).
- (1988): “Quito'n arrebarekin hizketan” (Donostia, 1988-11-8); “Orixeren bizi-giroa” (Deustu-Bilbo, 1988-11-14); “Orixeren bizitza eta pentsamendua” (Baiona, 1988-11-21). Nikolas Ormaetxea “Orixe”ren mendeurrena zela eta, hiru hiriburu horietan emandako hitzaldiak.
- (1990): “Itzulpegintzaz” (Hitzaldia EHU, Irunean, Larraonako ikastetxean, 1990-07-18an).
- (1990): “Kito'n arrebarekin irakurriz” (Hitzaldia “XX. Mendeko Euskal literatura” gaiaren inguruan Euskal Idazleen Elkarteak antolatua, Donostiako Kutxaren Kultur Aretoa, 1990-11-13an).
- (1998): Fundamentos sociológicos del nacionalismo vasco: el caso de Guipuzcoa” (Hitzaldia Donostiako “Marruma” aretoa, Gross auzoan, 1998-03-9an).
- (2002): “Txomin Jakajortajarenaren bizitza” (Hitzaldia Berastegiko ikastetxean, 2002-12-14an).
- (2004): “Arazo teorikoak kultur identitateaz eta botereaz” (I) eta “Testu hautatuak” (II) (Hitzaldia UEUn 2004-07-15ean).
- (2005): “Lauaxeta gerra aurreko kultur mugimenduan” (Hitzaldia “Arte eta Kulturako Kongresuan, EHUk antolatua).
- (2006): “EHUko agurra” (Hitzaldia Donostiako EHUko Filosofia eta Hezkuntza Zientzietako Hitzaldi Aretoa, 2006-11-27an).
- (2006): “Txomin Jakakortajarenaren nortasuna eta lanak” (Hitzaldia Gasteizko EHUko Filologiako Fakultatean, 2006-11-16an).
- (2009): “Euskal Herriko irakaskuntzaren euskalduntzea” (Hitzaldia Mungiako Agirre Jauregiko Mugire Txokoa, bertako Udalak lagundurik, 2009-07-1ean. Polikopiatua, 24 or.).
- (2010): “Euskal Herriko irakaskuntzaren euskalduntzea eta euskal curriculuma” (Hitzaldia, Tolosako Udal-Aretoa, 2010ko maiatzaren 1ean).
- (2010): “Euskal Herriko irakaskuntzaren euskalduntzea eta euskal curriculuma” (Hitzaldia Leioako Irakasle Eskolak antolatutako Hezkuntzaren Inguruko jardunaldietan, 2010-04-28an. Polikopiatua, 20 or.).
- (2011): “Marxismoa, nazio-arazoa eta hizkuntza” (Hitzaldia UEUk antolatua, Iruñeko “Jaso” ikastolan, 2011ko uztailaren 19an, Joxe Azurmendiren omenez).
- (2011): “Pregoa Berastegin”, 2011-08-11, Salontzo egunez).

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

Omenaldi

(2013): “EHUk Jokin Apalategiri egindako omenaldiaren kariaz”, Donostiako EHUko Psikologiako Areto Nagusian, 2013-05-29an).

14. DOKTORE-TESIEN ZUZENDARITZA

- (1994): Gurutze Ezkurdia Arteaga: Identtatea eta ingurunea curriculumean, EHUko Filosofi eta Hezkuntz Zientzien Fakultatean, Hezkuntza eta Teoriako Fakultatean, 1994. Kalifikazioa: Cum laude. Testu argitaratua, Utriusque Vasconiae.
- (1994): Josu Amezaga Albisu: *Herria eta kultura: euskal kultura eta kultura popularrak*, EHUko Informazio eta Gizarte Zientzietako Fakultatean. Falifikazioa: Cum Laude. Testu argitaratua, EHU.
- (1994): Maria Jesus Iñarra Gartzia: *Hilketa eta masa hezkuntza. Juan diaz de Garaio. Gasteizko Savramantecas (1821-1881)*, EHUko Filosofi eta Hezkuntz Zientzien Fakultatean, Donostian. Kalifikazioa: Cum laude. Testu argitaratua, Gaiak.
- (1994): PelloJauregi Etxaniz: *Berezko taldeak euskalduntzeko estrategia. Gazte talde baten kasua*, EHUko Filosofi eta Hezkuntz Zientzien Fakultatean, Hezkuntza eta Teoriako Fakultatean, 1994. Kalifikazioa: Cum laude. Testu argitaratu, EHU.
- (2002): Begoña Bibao Bilbao: *Kultura erreferenteak Oinarrizko Hezkuntzako curriculumean. Euskal Herriko esoletan*, EHUko Irakasle Eskolan, Bilbo. Kalifikazioa: Cum laude. Testu argitaratua, Utriusque Vasconiae.
- (2003): Karmele Perez Urza: *Zientzia, teknologia eta lanbiodeen agerpena Euskal Herriko testuliburuetan*, EHUko Irakasle Eskolan, Gasteizen. Kalifikazioa: Cum laude. Testu argitaratua, Utriusque Vasconiae.
- (2006): Kepa Perez Urza: *Ingurune hurbileko curriculum soziohistorikoa. Zeberio harana (1567-1967)*, EHUko Irakasle Eskolan, Bilbo. Kalifikazioa: Cum laude.
- (2012): Jon Diez Egurbide: *Jokin Zaitegiren ekarpenak euskal curriculumean. Eginak eta asmoak*, EHUko Filosofi eta Hezkuntz Zientzien Fakultatean, Hezkuntza eta Teoriako Fakultatean, 1994. Kalifikazioa: Cum laude. Testu argitaratua, Utriusque Vasconiae.

15. MAHAIKIDE DOKTORE-TESIEN DEFENTSAN

- (1994) Jaione Apalategi Begiristain: *Eskola eraikuntza etahololingvistika*, Donostiako EHUko Teoria eta Historia Sailean. Defentsa-data: 1994-12-13. (7 or.).
- (1995) Jose Maria Murguialday Chasco: *Herri Batasuna, representaciones de ETay HB*, Donostiako EHUko Filosofia fakultatean. Defentsa-data: 1995-07-10). (7 or.).
- (1995) Patxi Juaristi Larrinaga: *Ondasunekiko harremanak Justo Mokoroaren Repertorio delocuciones del habla popular vasca* esaera bilduman, Deustuko Soziologia eta Politika Zientzietako fakultatean. Defentsa-data: 1995-09-4. (8 or.).
- (1997) Iñaki Zabaleta Imaz: *Euskal nazionalismoa eta hezkuntza (1895-1923)*, EHUko Teoria eta Historia Sailean. Defentsa-data: 1996-10-17. (7 or.).
- (2002) Beatriz Garai Ibañez de Elejalde: *Modernización y educación en Vitoria (1865-1931): Espacio escolar e higienización*, EHUko Teoria eta Historia Sailean. Defentsa-data: 2002-08-28. (4 or.).

EUSKO IKASKUNTZAREN MANUEL LEKUONA SARIA

- (2004) Agurtzane Ortiz Lopetegi: *Manex Erdozaintzi-Etxart. Bizitzaren eta literaturaren konpromesuan*, Baionako Fakultatean. Defentsa-data: 2004-05-26. (4 or.)
- (2005) Ana Eizagirre Sagardia: *Alfabetatze espazioak eta herri-heziketa Gipuzkoan (1876-1918)*, Donostiako EHUko Teoria eta Historia Sailean. Defentsa-data: 2005-06-3. (6 or.)
- (2010) Pako Sudupe: *Tradizioa eta modernitatea 50eko hamarkadan*, Gasteizko EHUko Letren fakultatean. Defentsa-data: 2010-07-1. (6 or.)
- (2013) Ekain Rojo Labaien: *Futbola eta hedabideak bikoia nazio nortasunaren joku zelai garaiidea: XIX. mendetik XXI. menderako aingura*, Leioako Gizarte Zientziak eta Komunikazioa Fakultatean. Defentsa-data: 2013-05-24.n (6 or.)
- (2013) Larritz Ariznabarreta Garabieta: *Martin Ugalde: Cartografías de un discurso*. Defentsa-data: 2013-07-12). (9 or.)